

EgovMon prosjektet

**introduksjon til uttesting av
evalueringsverktøy**

KS, 12. Juni, 2007

Mikael Snaprud - EIAO og HiA

Forslag til agenda

1000	Velkommen	KS
	Hvordan kan kommunene best forberede utvikling av en god eForvaltning	Rep frå FAD
	Oversikt over resultater fra EIAO prosjektet og muligheter med eGovMon	Mikael Snaprud
	Mulige synergier med målinger gjennomført av Norge.no	Norge.no
	Målinger som grunnlag for utvikling av retningslinjer og veiledere	Haakon Aspelund
	Hvordan kan kommunene få nytte av eGovMon	KS m.fl.
	Diskusjon - vei videre	Alle
1230	Avslutning av møte	

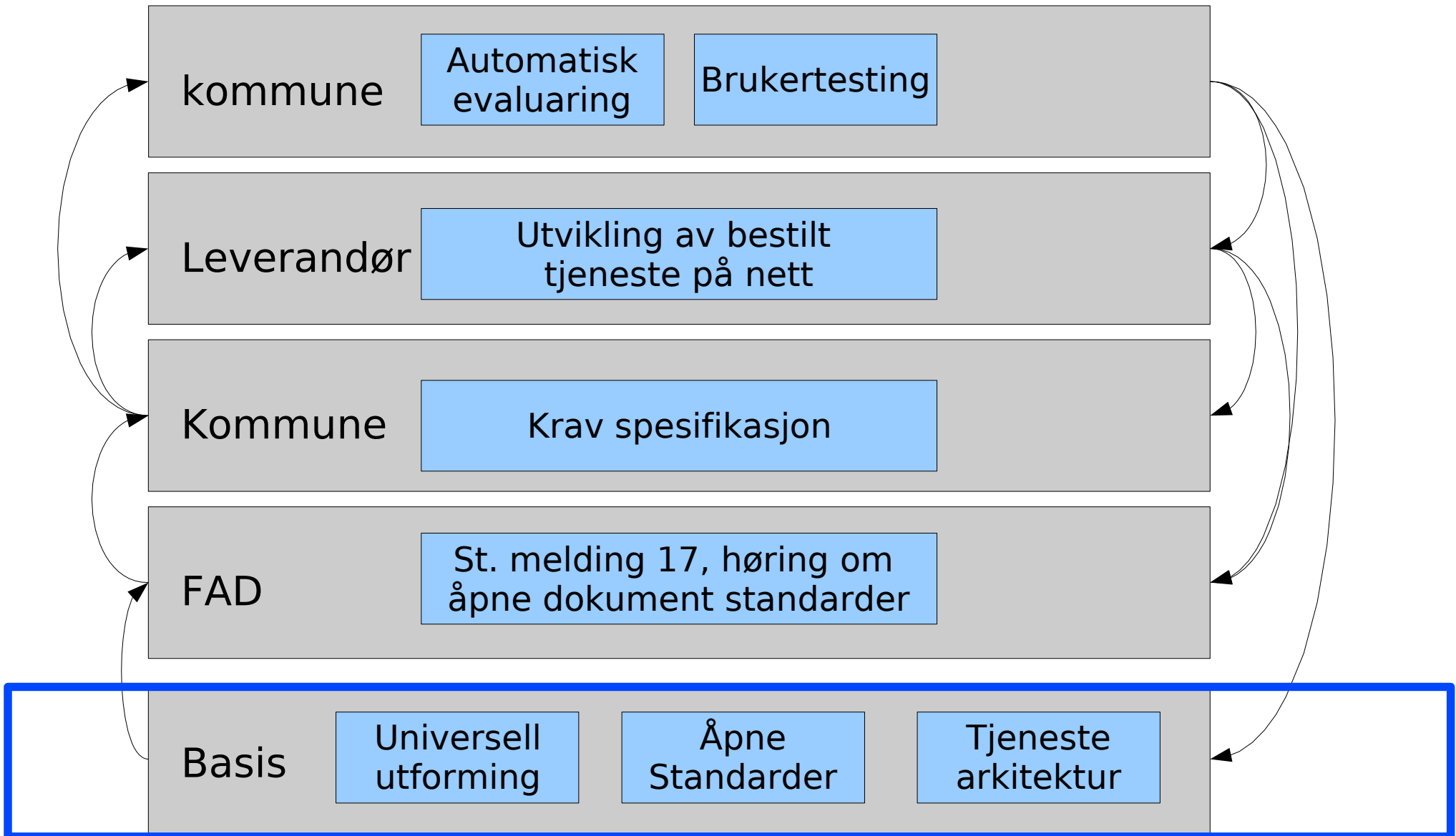
Velkommen

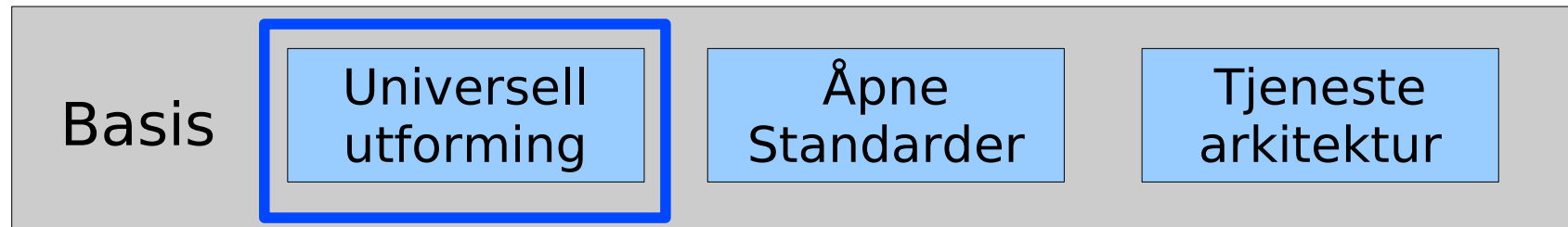
- Forventninger til møtet
- Hvem er her
- Praktisk
 - Møtereferat
 - Oppfølging, online samarbeid

Forslag til agenda

1000	Velkommen	KS
	Hvordan kan kommunene best forberede utvikling av en god eForvaltning	Rep frå FAD
	Oversikt over resultater fra EIAO prosjektet og muligheter med eGovMon	Mikael Snaprud
	Mulige synergier med målinger gjennomført av Norge.no	Norge.no
	Målinger som grunnlag for utvikling av retningslinjer og veiledere	Haakon Aspelund
	Hvordan kan kommunene få nytte av eGovMon	KS m.fl.
	Diskusjon - vei videre	Alle
1230	Avslutning av møte	

Utvikling av mer universelt utformede tjenester på nett

- Overordnet betydning: utforming som fungerer for alle
 - For innhold på nett : Web Content Accessibility Guidelines (WAI/W3C)
 - For bygninger : Statens byggnorm
 - MD oppgave til NC university
<http://www.design.ncsu.edu/>
- AID planlegger forslag til diskriminerings- og tilgjengelighetslov ved årsskiftet 2007/2008

- **Definisjon**
 - Forvaltes av ikke-kommersiell organisasjon
 - Utvikles gjennom en åpen prosess
 - Inneholder ikke patenter
 - Kostnadsfri tilgang for alle
- **Forvaltningsstandarder**
 - utvalg av åpne standarder
 - Definert bruk av åpne standarder

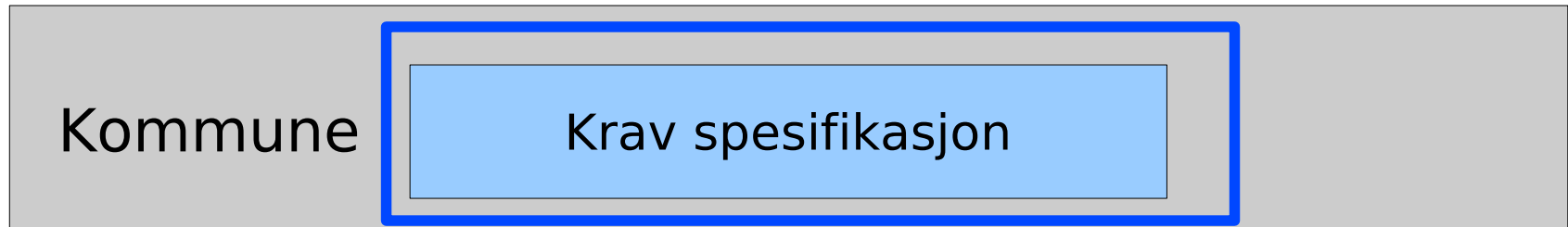

- Lagdelt arkitektur
 - Presentasjonslag
 - Felles komponent lag
 - Systemlag
- Samspill mellom lag baseres på
 - Åpne standarder
 - Åpen programvare

FAD

St. melding 17, høring om
åpne dokument standarder

- Stortingsmeldingen
 - Regjeringa vil basere sin programvarepolitikk primært på opne standardar
 - Tiltak 4.5: Universelt utforma offentlege elektroniske tenester
 - Tiltak 7.11: Preferanse for open kjeldekode
- Høring - åpne formater: August
 - PDF – Portable Document Format (Adobe)
 - ODF – Open Document Format (OASIS)
 - UTF-8 - Unicode Transformation Format (IETF)

- Ønske om bedre tilbud til innbyggere og / eller til bedrifter
- Statskonsult, kontraktsmaler
- Forvaltningsstandarder
 - Offentlig Informasjon Online, OIO.dk
 - Tyske innenriksministeriet
<http://www.kbst.bund.de/>

Leverandør

Utvikling av bestilt
tjeneste på nett

- Noen leverandører til kommuner
 - Nettkroken, Trolltech, Acos, Accenture, mfl.
 - Kommunens egen IT-avdeling
- Leverandører: åpne standarder og åpen programvare
 - Plone Solutions
 - Norge.no
- Vurdere felles elementer til krav-spec. for alle

kommune

Automatisk
evaluering

Brukertesting

- Automatisk evaluering av en **enkelt side**
 - verktøy: <http://www.w3.org/WAI/ER/tools/>
 - Ingen verktøy kan teste alle barrierer
- Automatisk evaluering av helt **nettsted**
 - Hollandske regjeringen
 - EIAO
- Brukertesting - Norge.no m.fl.
 - Kan dekke flere barrierer
 - Resurskrevende gjennomføring

Forslag til agenda

1000	Velkommen	KS
	Hvordan kan kommunene best forberede utvikling av en god eForvaltning	Rep frå FAD
	Oversikt over resultater fra EIAO prosjektet og muligheter med eGovMon	Mikael Snaprud
	Mulige synergier med målinger gjennomført av Norge.no	Norge.no
	Målinger som grunnlag for utvikling av retningslinjer og veiledere	Haakon Aspelund
	Hvordan kan kommunene få nytte av eGovMon	KS m.fl.
	Diskusjon - vei videre	Alle
1230	Avslutning av møte	

European Internet Accessibility Observatory EIAO

Mulig bruk for Kommunale nettsider

**Mikael Snaprud
Oslo 2007-06-12**

EIAO project is co-founded by the European Commission
under the IST contract 2003-004526-STREP

EIAO

www.eiao.net

EIAO partnere

Type	Name	Country
UNIV	Agder University College (Co-ordinating partner)	Norway
UNIV	Aalborg University	Denmark
UNIV	Technical University of Warsaw	Poland
UNIV	University of Tromso, (until December 2005)	Norway
UNIV	Manchester Metropolitan University	UK
SME	Intermedium AS (until December 2006)	Norway
SME	FBL	Italy
SME	Vista Utredning AS	Norway
SME	FTB of Evangelische Stiftung Volmarstein	Germany
SME	Nettkroken AS	Norway
REF	Gnome foundation	USA
REF	Directorate for health and social affairs	Norway
REF	European Disability Forum	Europe
REF	Norwegian Post and Telecommunications Authority	Norway
REF	Norge.no	Norway
CLU	Cluster with projects BenToWeb and Support EAM	Europe

Tilgang til innhold på nett

For deltagelse i informasjonssamfunnet

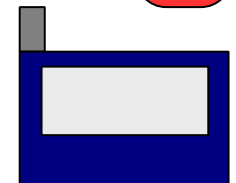
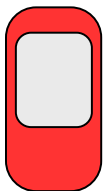
WCAG/WAI retningslinjer fra W3C internasjonalt anerkjent

Accessibility Benchmarking a tool for å skape bevissthet for handling

Første barrieren – buss tur fra Grimstad

Foto: Sosial og Helsedirektoratet/ Einar Aslaksen

SØK

» Til forsiden

» Nettstedskart

Tema A-Å

A B D E F G

H I J K L M

N O P R S T

U V Y Ø Å

Finner du ikke frem i det offentlige?

» Spør oss direkte på nettet og få svar med en gang!

» Ring oss på grønt nummer 800 30 300

» Send oss e-post, SMS eller brev.

» Ofte stilte spørsmål

Etatsnavn	Tilgj.	Bruker-tilpasn.	Nyttig innhold	Gj.-snitt	Antall stjerner
Agdenes kommune	43 %	63 %	54 %	55 %	★★★
Alstahaug kommune	38 %	61 %	36 %	47 %	★★★
Alta kommune	43 %	63 %	50 %	54 %	★★★
Alvdal kommune	67 %	55 %	75 %	64 %	★★★★
Andebu kommune	48 %	68 %	61 %	61 %	★★★★
Andøy kommune	48 %	45 %	29 %	40 %	★★
Aremark kommune	76 %	53 %	54 %	59 %	★★★★
Arendal kommune	57 %	74 %	79 %	70 %	★★★★
Asker kommune	81 %	84 %	100 %	88 %	★★★★★★
Askim kommune	86 %	50 %	64 %	63 %	★★★★
Askvoll kommune	52 %	32 %	11 %	30 %	★★
Askøy kommune	71 %	68 %	79 %	72 %	★★★★

EIAO: rapport-eksempel

EIAO
European Internet Accessibility Observatory

Site Map Accessibility Contact

Home Starters Guide Reports Help Resources About

Customize data Customize skin Customize view Customize score colours

Reports

- Rankings
 - Regional**
 - Sectoral
 - Languages
 - Web sites
 - Web pages
- Details
- Past results
- Indicators
- Content statistics
- Score distribution
- Other
- Compare
- Map

Regional ranking

This report presents score and statistical results for all the sub-regions to the currently selected region.

Current selection
Regions: [All regions](#) > EU countries

Press the column header to sort by that column.

Region	Score	Barrier probability			Change	Site count	Add	
		Average	Min.	Max.				
Czech Republic	Excellent		0.0 ± 0.02	0.10	0.42	n/a	123	
France	Good		0.03 ± 0.03	0.16	0.47	n/a	123	
Italy	Good		0.16 ± 0.09	0.18	0.45	n/a	123	
Malta	Good		0.24 ± 0.07	0.15	0.37	n/a	123	
United Kingdom	Medium		0.27 ± 0.01	0.11	0.42	n/a	123	
Lithuania	Medium		0.27 ± 0.04	0.11	0.42	n/a		
The Netherlands	Medium		0.28 ± 0.03	0.15	0.36	n/a		
Ireland	Medium		0.35 ± 0.02	0.17	0.46	n/a		
Slovakia	Medium		0.36 ± 0.05	0.11	0.44	n/a		
Germany	Medium		0.37 ± 0.04	0.12	0.41	n/a		
Belgium	Medium		0.39 ± 0.01	0.11	0.42	n/a		
Estonia	Medium		0.41 ± 0.06	0.13	0.40	n/a		
Sweden	Medium		0.46 ± 0.03	0.11	0.44	n/a		
Latvia	Poor		0.53 ± 0.06	0.11	0.43	n/a		
Greece	Poor		0.56 ± 0.02	0.14	0.49	n/a		
Luxemburg	Poor		0.57 ± 0.01	0.11	0.39	n/a		
Slovenia	Poor		0.57 ± 0.05	0.11	0.42	n/a		
Poland	Poor		0.59 ± 0.06	0.11	0.42	n/a		
Portugal	Poor		0.61 ± 0.02	0.11	0.42	n/a	123	

EIAO: rapport-eksempel

Site Map Accessibility Contact

European Internet Accessibility Observatory

Home Starters Guide Reports Help Resources About

Customize data Customize skin Customize view Customize score colours

Reports

- Rankings
 - Regional
 - Sectoral
 - Languages
 - Web sites
 - Web pages
- Details
- Past results
- Indicators
 - Display as list
 - Display as table
- Content statistics
- Score distribution
- Other
- Compare
- Map

Indicators report - Table view

This report presents the results from the currently selected region's or site's WCAG Checkpoints and UWEM Indicators testing. It is displayed as a table.

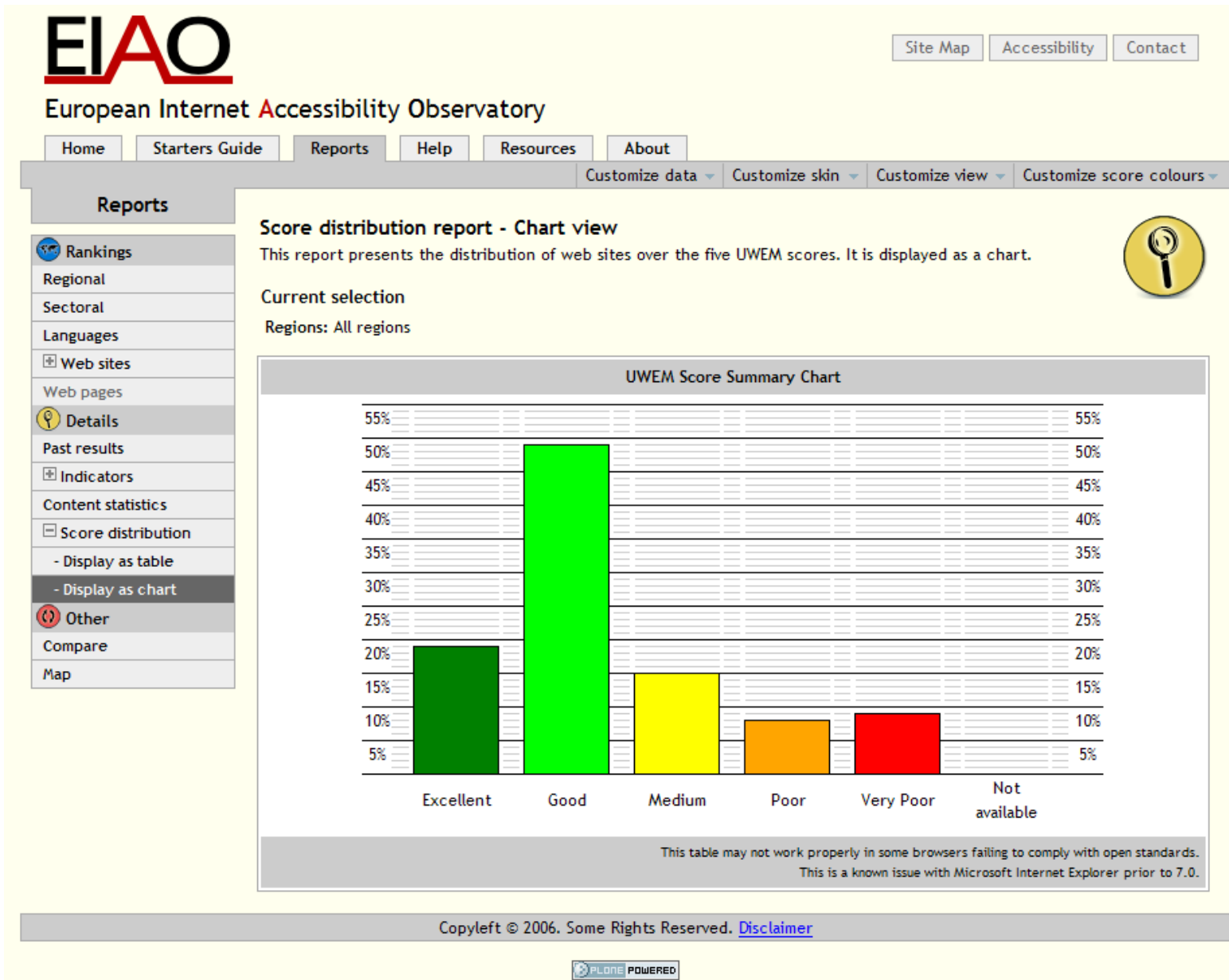

Current selection

Regions: [All regions](#) > EU countries

WCAG Checkpoint	UWEM Test	Percentage of tests failed
1.1	Non-text content without alt attribute	
	<embed> used	
2.2	Insufficient colour contrast (CSS)	
	Insufficient colour contrast	
3.2	Formal grammar violations (CSS)	
	Invalid DOCTYPE	
	Formal schema violations	
3.4	Absolute value units used (CSS)	
	Absolute length values	
	Absolute width in <col> or <colgroup>	
	Absolute values in <frameset>	
3.5	Higher level than first heading	
	Heading level skipped	
3.6	Missing list style alternative (CSS)	
	Simulation of numbered list	
	Simulation of unordered list	

EIAO: rapport-eksempel

EIAO – grunnlag for evaluering av ytterligere indikatorer

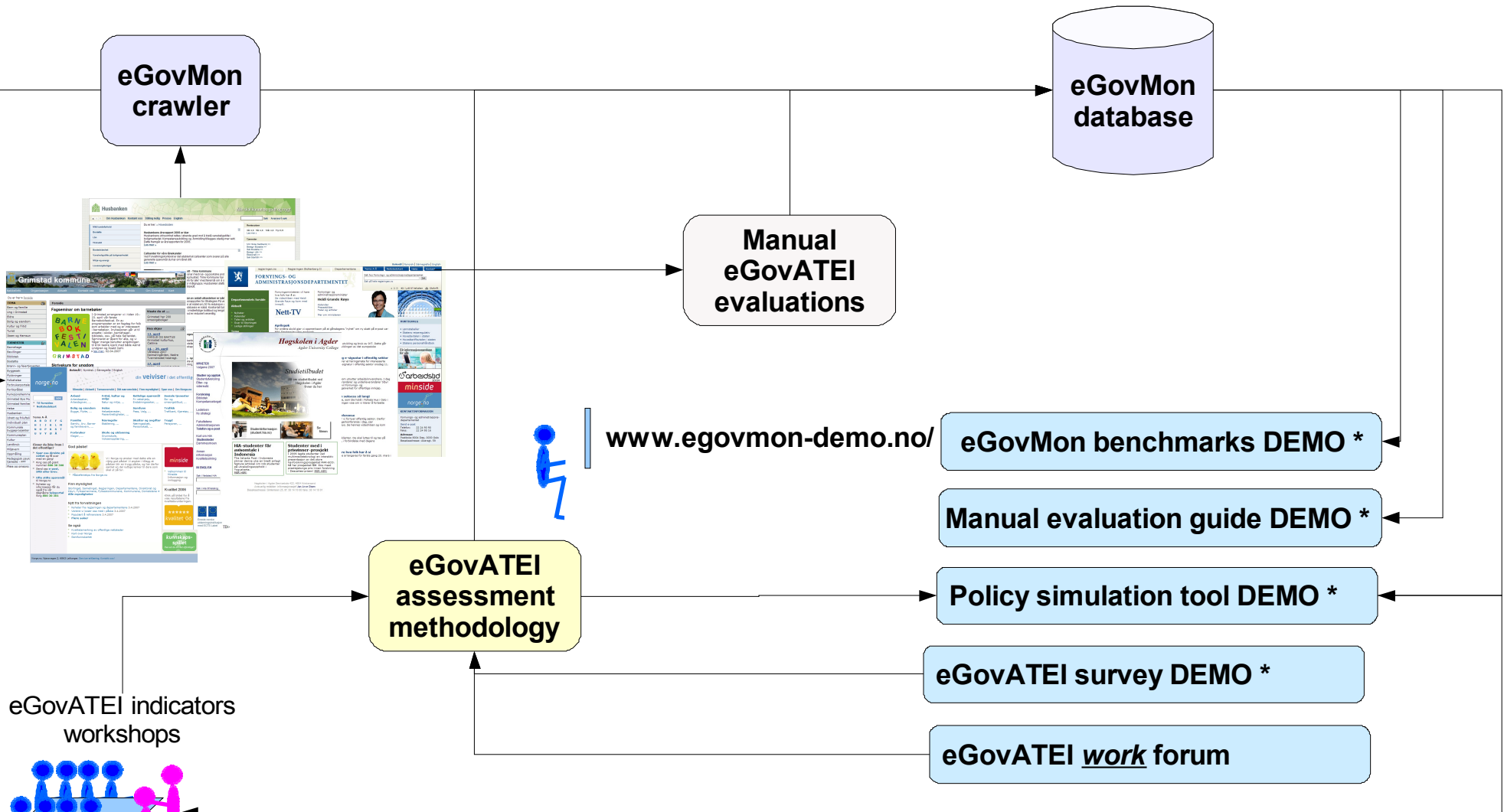
- EIAO evaluering av tilgjengelighet
- Løsningen kan utvides for innsamling og analyse av flere indikatorer
- Også presentasjonslaget vil kunne utvides
- Langsiktig bevisstgjøring
 - Top 10 oppdatert månedlig på KS sin side
 - Liste / stolpe-diagram - linket til rapporter
 - Analyse av utvikling og tekniske råd

eGovernment monitor

eGovMon

- Automatisk evaluering av eForvaltning som gir stort og oppdatert datamateriale
- Flere evalueringer eksisterer allerede; Accenture, Capgemini, FN m.fl.
 - Vanskelig å bruke for å finne gode eksempler
 - Ikke mulig å sammenligne mellom dem
 - Enkelte endrer indikatorer fra år til år
 - Tar i liten grad med kommuner
 - De fleste brukere har mest dialog med kommunen

Oversikt over eGovMon

eGovATEI – eGovernment Accessibility, Transparency, Efficiency and Impact

* The eGovMon benchmarks, manual evaluation guide, survey and policy simulation tool developed in the course of the 3 year project will deliver robust demonstrators, covering a selection of eGovATEI indicators

Deltakere i søknad til Verdikt

TT	Tingtun AS	NO
KS	Kommunes Sentralforbund	NO
MUNI	Ledende norske kommuner	NO
NORGE	Norge.no	NO
PT	Post- og Teletilsynet	NO
STAT	Statskonsult	NO
DELTA	Deltasenteret	NO
VUC	Vestfold University College	NO
AAU	Aalborg University	DK
CBS	Copenhagen Business School	DK
MIP	School of Business of Politecnico di Milano	IT
FTB	Forschungsinstitut Technologie und Behinderung (FTB) of Evangelische Stiftung Volmarstein	DE
CG	Capgemini	BE
<i>FAD</i>	<i>Fornyingsdepartementet</i>	<i>NO</i>
<i>SSB</i>	<i>Statistisk Sentralbyrå</i>	<i>NO</i>
<i>UN</i>	<i>FN</i>	<i>INT</i>
<i>CRG</i>	<i>Civic Resource Group</i>	<i>US</i>

eGovernment monitor

eGovMon

- Utgangspunkt for transparent metodikk for evaluering (se UWEM)
- Automatisk monitor for tjenester på nett
- Målretting for manuell evaluering og spørreundersøkelser
- Utvikling av nye **indikatorer**
- Basis for internasjonalt nettverk med utgangspunkt i Norsk eksempel

eGovMon indikatorer - ATEI

- Accessibility (Tilgjengelighet) : EIAO
- Transparens
 - Tilgang til åpen postliste på nett
 - Åpen saksgang, ikke minst offentlig innkjøp
 - Kontakt- og rolle-informasjon
- Efficiency for citizen and government
 - Navigerbarhet, Gjentakelse av felter
 - Åpne standarder, Integrasjon MinSide / AlltInn
- Impact
 - Hvor stor andel bruker tjeneste på nett og effekter av det

eGovMon Prosjekt resultater

1. Indikatorer for å evaluere tjenester på nett, som brukes for Accessibility, Transparency, Efficiency, og Impact
2. Modeller for å kombinere og analysere resultater fra indikatorer
3. Rapportering på nett for presentasjon av indikator-resultater
4. Et nettsted for erfaringsutveksling
5. Et netterk med forskere, og kommuner i forkant
6. Oversikt over gode eksempler basert på benchmarking
7. Et verktøy for å målrette manuell evaluering og utforme spørreundersøkelser
8. Et verktøy for gjennomføring av målrettede spørreundersøkelser for supplering av automatisk evaluering
9. Dynamisk simulasjon for beslutningsstøtte
10. Bidrag til å bekjempe korrupsjon – utviklingsland

		2008				2009				2010			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
	WP2 Indicators forum												
	State-of-the-art review (<i>incl. practical applications and research results</i>)												
	Workshop with municipalities, counties and gov. agencies												
	eGovATEI survey												
	Analysis of workshop/survey results												
	WP3 eGovATEI methodology												
	Development of eGovATEI methodology and definition of eGovATEI indicators												
	Formalization of the selected eGovATEI indicators												
	Implementation of the selected eGovATEI indicators												
	WP4 eGovMon web interface												
	Specification and design of the eGovMon demonstrator web interface												
	Implementation of the eGovMon demonstrator web interface												
	WP5 User testing												
	User testing of selected eGovATEI indicators												
	Expert evaluation of selected eGovATEI indicators												
	User testing of eGovMon GUI												
	WP6 Data collection												
	Manual expert evaluations												
	Quality assurance of data collection												
	Data publishing												
	WP7 Decision-support tool												
	Development of a demonstrator simulation model												
	Implementation of the simulation model as an online decision-support tool												

eGovMon budsjett

- Prosjektvarighet / kost: 3 år / 33 MNok
- Søkt NFR for HiA, HIVE, Tingtun AS, Universitetet i Aalborg
 - 3 PhD studenter
 - 1.7 utviklere og forskere
 - 1.7 veiledning og forskningsledelse
- Omsøkt beløp 49% av total budsjett
- Til sammenligning EIAO 3.15 (ca 26 M Nok) M Euro over 3 år 30% egeninnsats

Forslag til agenda

1000	Velkommen	KS
	Hvordan kan kommunene best forberede utvikling av en god eForvaltning	Rep frå FAD
	Oversikt over resultater fra EIAO prosjektet og muligheter med eGovMon	Mikael Snaprud
	Mulige synergier med målinger gjennomført av Norge.no	Norge.no
	Målinger som grunnlag for utvikling av retningslinjer og veiledere	Haakon Aspelund
	Hvordan kan kommunene få nytte av eGovMon	KS m.fl.
	Diskusjon - vei videre	Alle
1230	Avslutning av møte	

Mulig synergi med Norge.no

- Slides fra Frank

Forslag til agenda

1000	Velkommen	KS
	Hvordan kan kommunene best forberede utvikling av en god eForvaltning	Rep frå FAD
	Oversikt over resultater fra EIAO prosjektet og muligheter med eGovMon	Mikael Snaprud
	Mulige synergier med målinger gjennomført av Norge.no	Norge.no
	Målinger som grunnlag for utvikling av retningslinjer og veiledere	Haakon Aspelund
	Hvordan kan kommunene få nytte av eGovMon	KS m.fl.
	Diskusjon - vei videre	Alle
1230	Avslutning av møte	

Deltasenteret

Haakon Aspelund
rådgiver IKT

Deltasenteret

- Statens kompetansesenter for deltakelse og tilgjengelighet
- Avdeling i Sosial- og helsedirektoratet
- 9 ansatte
- Innsatsområder: Transport, bygninger og uteområder, opplæring og arbeid og IKT
- Nedbygging av funksjonshemmende barrierer
- Universell utforming
- Gratis veiledning og publikasjoner

Deltasenteret

- Arbeider med å identifisere funksjonshemmende barrierer
- Produserer veiledere og informasjonsmateriell
- Bidrar i referansegrupper i prosjekter
- Regjeringens handlingsplan for UU
- UU i IKT-utdanningene
- Initierer prosjekter
- UU-opplæring i departementene
- Deltar i ulike fora nasjonalt og internasjonalt
- Stort kontaktnett

Forslag til agenda

1000	Velkommen	KS
	Hvordan kan kommunene best forberede utvikling av en god eForvaltning	Rep frå FAD
	Oversikt over resultater fra EIAO prosjektet og muligheter med eGovMon	Mikael Snaprud
	Mulige synergier med målinger gjennomført av Norge.no	Norge.no
	Målinger som grunnlag for utvikling av retningslinjer og veiledere	Haakon Aspelund
	Hvordan kan kommunene få nytte av eGovMon	KS m.fl.
	Diskusjon - vei videre	Alle
1230	Avslutning av møte	

eGovMon ønsket bidrag fra kommuner

- Delta i utprøving og utforming av
 - Rapporter
 - Indikatorer
- 1-2 samlinger per år hvor kommuner dekker egne kostnader
- Estimert omfang for en person: $\frac{1}{2}$ til 1 dag per uke relatert til eGovmon

Avklaringer fra deltakerne

- Bidrag fra prosjektet
 - Tilgang til resultater
 - Deling av erfaringer
 - Åpen kildekode
- Bidrag fra deltagende kommuner
 - Teste løsninger (rapporter, innhold, form)
 - Sparringpartnere om utforming av målinger

Veien videre

- Svar fra Verdikt/NFR ventes i September
- Alternativ finansiering
 - Dialog med FAD om mulig alternativ vei
 - Verdikt-søknad som grunnlag til EU søknad
- Oppfølging av dagens møte
 - Intensjonserklæring og komplett søknad
 - Notat fra dagens møte med spørsmål og svar
 - Sette opp epost liste
- Velkommen til T4P.no, 25. juni

Forslag til agenda

1000	Velkommen	KS
	Hvordan kan kommunene best forberede utvikling av en god eForvaltning	Rep frå FAD
	Oversikt over resultater fra EIAO prosjektet og muligheter med eGovMon	Mikael Snaprud
	Mulige synergier med målinger gjennomført av Norge.no	Norge.no
	Målinger som grunnlag for utvikling av retningslinjer og veiledere	Haakon Aspelund
	Hvordan kan kommunene få nytte av eGovMon	KS m.fl.
	Diskusjon - vei videre	Alle
1230	Avslutning av møte	

Stikkord fra diskusjonen

-

Takk for møtet

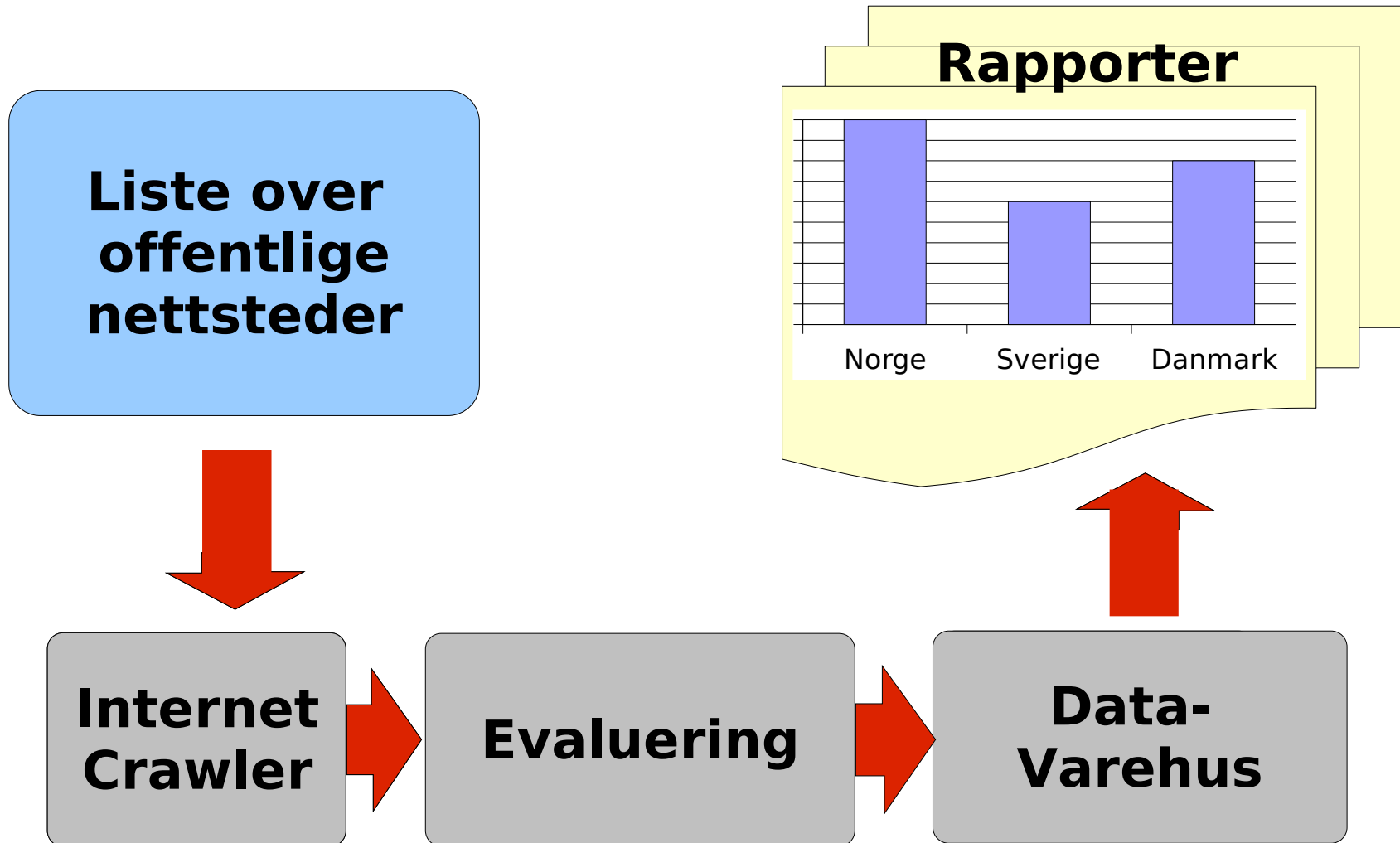
1000	Velkommen	KS
	Hvordan kan kommunene best forberede utvikling av en god eForvaltning	Rep frå FAD
	Oversikt over resultater fra EIAO prosjektet og muligheter med eGovMon	Mikael Snaprud
	Mulige synergier med målinger gjennomført av Norge.no	Norge.no
	Målinger som grunnlag for utvikling av retningslinjer og veiledere	Haakon Aspelund
	Hvordan kan kommunene få nytte av eGovMon	KS m.fl.
	Diskusjon - vei videre	Alle
1230	Avslutning av møte	

Oppsummering

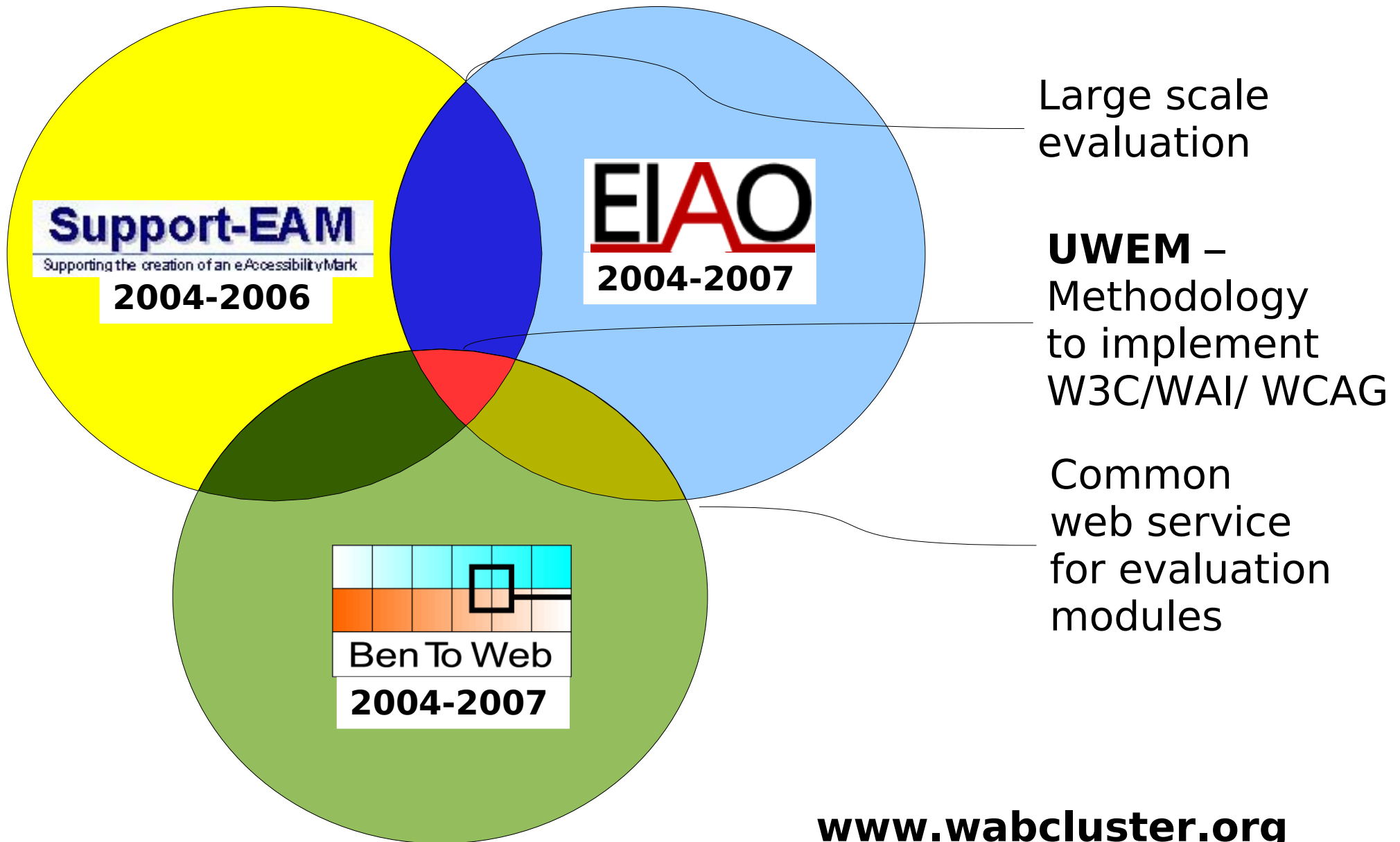
- Utvikling mot en bedre eForvaltning
 - Åpen for deltagelse, transparent, og gjenbrukbar
 - Det som måles blir gjort
 - Styrke deltagelse i demokratiet
- Ser frem til videre samarbeid
- T4P konferansen
 - 25-27. Juni, Kristiansand
 - www.t4p.no

EIAO arkitektur

En klynge med prosjekter

The UWEM & the WAB cluster projects

- **Support EAM** – www.support-eam.org - proposed a web accessibility certification scheme (CEN Agreement no. 15554)
- **BenToWeb** - www.bentoweb.org - develops test suites and automated test modules that support some UWEM tests
- **EIAO** - www.eiao.net - develops a prototype observatory for large scale benchmarking against all UWEM tests

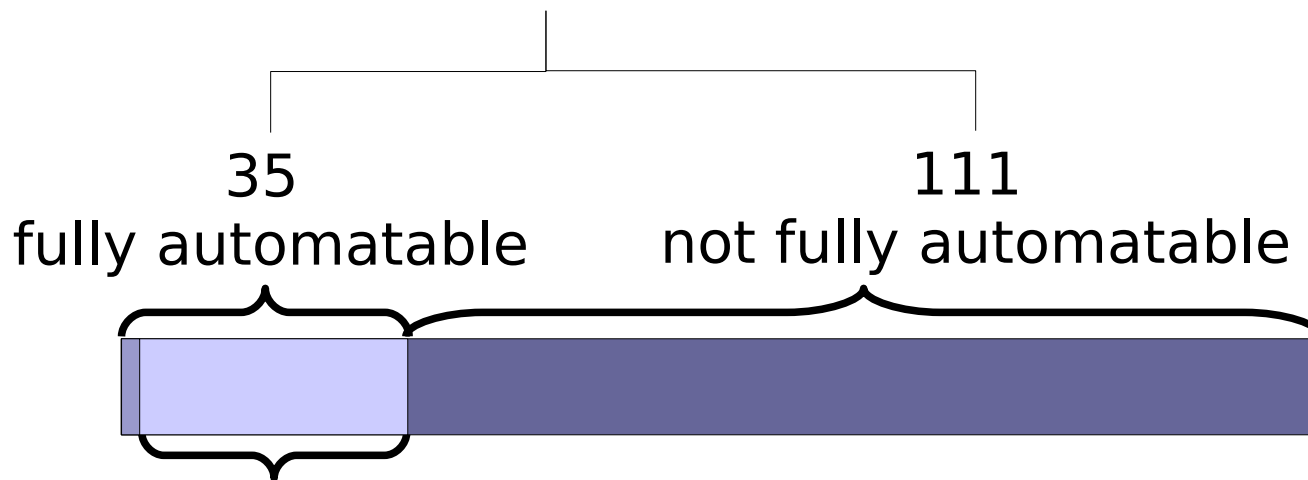
UWEM 1.0:

<http://www.wabcluster.org/uwem/>

- Unified Web Evaluation Methodology 1.0 (UWEM 1.0):
 - Evaluation procedure:
principles and practices for expert and automatic evaluation of Web accessibility for humans and machine interfaces
 - Designed to conform with **WCAG 1.0**
(currently limited to priority 1 and priority 2 guidelines and combines tool and expert evaluation)

EIAO: European Internet Accessibility Observatory

UWEM: 146 tests

- **EIAO** to cover **33** of the fully automatable UWEM tests
- **10 000 European web sites in May 2007**
- **Publish results** at **T4P'07**, 25. June, Kristiansand
- Future development to include more tests

